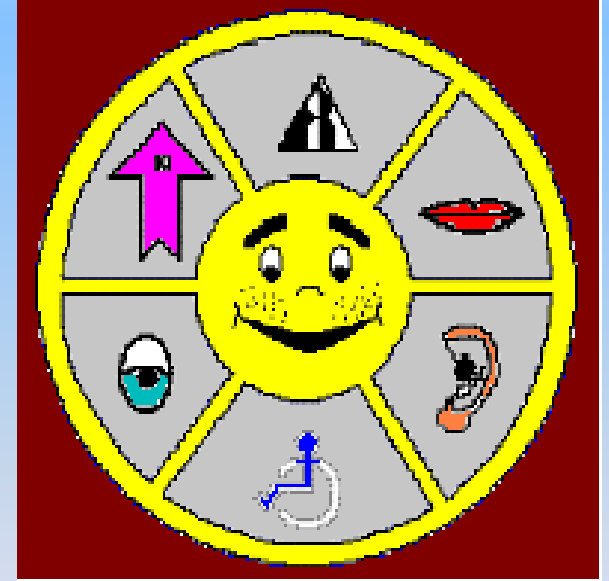

ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİNDE EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SÜRECİ

TANILAMA

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile yeterli ve yetersiz yönlerinin, bireysel özelliklerinin ve ilgilerinin belirlenmesi amacıyla tıbbî, psiko-sosyal ve eğitim alanlarında yapılan değerlendirme sürecidir

TANILAMA MODELLERİ

Özel eğitim gerektiren bireylerin tanılanması ve eğitim hizmetlerinin belirlenmesinde 2 tür modelden yararlanılmaktadır. Bunlar:

1 _____ 2

Tıbbi Tanılama

Eğitsel Tanılama

TIBBİ TANILAMA

Tıbbi verilerin ve psikometrik ölçümlerin esas alındığı tanılama modelidir. Bu tanılama modelinde, yetersizliğin olup olmadığı belirlenmekte, yetersizliğe neden olan zedelenmenin yeri, derecesi, zedelenmeye yol açan etmenler, süregelen olup olmadığı ya da ilerleyip ilerlemediği gibi özellikler tespit edilmektedir.

Tıbbi tanılamada bireyde var olan zedelenmenin nasıl bir gelişim göstereceği, nasıl giderilebileceği üzerinde yoğunlaşmakta ve genellikle bu verilere dayanılarak yetersizlikten etkilenme derecesini en aza indiren tıbbi önlemler üzerinde durulmaktadır.

Psikolojik testlerle de bireyin dil, bilişsel, duygusal, sosyal ve motor becerileri standart koşullar altında değerlendirilmektedir.

Tıbbi tanılama ve psikolojik testlerden elde edilen verilerle teşhis, sınıflandırma ve ön kestirimler yapılabilmekle beraber bu veriler ışığında özel eğitim gerektiren bireye uygun eğitim ortamları ve programları hakkında karar vermek mümkün değildir.

EĞİTSEL TANILAMA

Eğitsel değerlendirme ve tanılama s¼recinde, eğitsel amaçla bireyin t¼m gelişim alanındaki ¼zellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri ile eğitim ihtiyaçları belirlenerek en az sınırlandırılmış eğitim ortamına ve ¼zel eğitim hizmetine karar verilir. Eğitsel Değerlendirme:

- Eğitim ¼đretime nereden başlanacağına,
- Gelişim ve disiplin alanlarındaki performansın ortaya çıkarılmasına,
- Nasıl ve nerede eğitim ortamı oluşturulacağına,
- Hangi araçların kullanılabileceğine,
- Bireyin ne t¼r bir eğitim programına alınması gerektiğine,
- Bireyin eğitim gereksinimlerini en iyi şekilde karşılanabileceği ve akranlarıyla beraber olmasına en ¼st d¼zeyde olanak sağlayan(en az kısıtlayıcı ortam) ortamların belirlenmesine,
- Alınabilecek eğitsel ¼nemlere,
- Bireyin yerleştirilebileceği kurumlar, konusunda bizlere ışık tutmaktadır.

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA

Bireyin eğitsel değerlendirme ve tanılması rehberlik ve araştırma merkezinde oluşturulan özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından nesnel, standart testler ve bireyin özelliklerine uygun ölçme araçlarıyla yapılır.

Eğitsel değerlendirme ve tanılama; eğitimin her tür ve kademesindeki geçişler ile bireylerin eğitim performansı ve eğitim ihtiyaçları dikkate alınarak veli ya da okulun/kurumun isteği üzerine gerektiğinde tekrarlanır.

Eğitsel Değerlendirme ve Tanılamada Dikkat Edilecek Hususlar

- a) Zihinsel, fiziksel, duygusal, sosyal gelişim öyküsü.
- b) Tıbbî değerlendirme raporu.
- c) Tüm gelişim alanlarındaki özellikleri.
- d) Akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri.
- e) İhtiyaçları.
- f) Bireysel gelişim raporu.
- g) Eğitim hizmetlerinden yararlanma süresi.
- h) Eğitim performansı, dikkate alınır.

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMADA İLKELER

- a) Eğitsel değerlendirme ve tanılama erken yaşta yapılır.
- b) Eğitsel değerlendirme ve tanılama, bireyin tđm gelişim alanlarındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri ile eğitim ihtiyaçları birlikte değerlendirilerek yapılır.
- c) Eğitsel değerlendirme ve tanılama; fiziksel, sosyal ve psikolojik bakımdan birey için en uygun ortamda yapılır.
- d) Eğitsel değerlendirme ve tanılama, bireyin yetersizliğine göre birden fazla yöntem ve teknik ile uygun lme araçları kullanılarak yapılır.
- e) Eğitsel değerlendirme ve tanılama, bireyin eğitim ihtiyaı ve gelişimi dikkate alınarak gerektiğinde tekrarlanır.

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMADA İLKELER

- e) Eğitsel değerlendirme ve tanılamada, bireyin öğrenme ortamları ile yeterli ve yetersiz olduğu yönler birlikte değerlendirilir.
- f) Eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecinde veli, okul ve uzmanlar iş birliği içinde çalışırlar.
- g) Eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecinde ailenin ve gerektiğinde bireyin görüşü alınır.
- h) Eğitsel değerlendirme ve tanılama süreciyle ilgili olarak birey ile ailenin görüş ve onayları alınmadan hiçbir açıklama yapılamaz. Eğitsel değerlendirme ve tanılama sonuçları sadece yasal ve eğitimle ilgili kararlar almak için kullanılır.

ÖZEL EĞİTİM GEREKTİRDİĞİ DÜŞÜNÜLEN ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SÜRECİ

Farkına
Varma

Hekime
Başvurma

Tıbbi
Değerlendirme

Bilgi
Toplama

Müdahale

Gönderme

RAM
Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu

1. Bireyin zihinsel, fiziksel, duygusal, sosyal gelişim öyküsünün alınması(görüşme)
2. Bireyin özelliklerine uygun testlerin uygulanması(zeka testleri, gelişim ölçekleri)
3. Bireyin tüm gelişim alanındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri ile eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi(Performans değerlendirme formu).
4. Toplanan bilgilerin değerlendirilerek bireyin alacağı özel eğitim hizmetine karar verilmesi.
5. Özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için eğitim planı hazırlanması.

Yönlendirme

İl/İlçe
Özel Eğitim Hizmetleri Kurulu

Yerleştirme

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SÜRECİ

Farkına varma: Çocuğun öğretmeni, ana-babası ve diğer uzmanlar tarafından gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılıklar gösterdiğinin tespit edilmesidir.

a) Erken Çocukluk(0-36 Ay): Çocuğun bireysel fark edilmesinden sonra bu farklılığın nedeni, var olan durumu, ileride ortaya çıkabilecek sorunlar açısından değerlendirilmek üzere tıbbi tanılanması yapılmalıdır. Tıbbi tanılanma doğrultusunda, tıbbi tedavi ve rehabilitasyon ile birlikte destek eğitim hizmetleri planlanmalıdır.

b) Okul Öncesi Dönem (36-72 Ay): Bireysel farklılıkları aile ve çevresi tarafından fark edilen birey, tıbbi tanılanmasının yapılması için aile bilgilendirilmeli ve gerekli yönlendirme yapılmalıdır. Özel eğitime ihtiyaçları belirlenmiş, 37-72 ay arasındaki çocuklar için, okul öncesi eğitimi zorunludur ve kaynaştırma uygulamaları kapsamında sürdürmeleri esastır.

c) Zorunlu eğitim döneminde farkına varma: okulda görev yapan bir öğretmen, çocuğun ana-babası ya da diğer bir uzmanın eldeki kanıtlara dayanarak çocuğun özel eğitim ihtiyaçları olduğu yönünde belirtiler gösterdiğine ilişkin kaygılarını dile getirmesidir.

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SÜRECİ

Bilgi toplama: Bu süreçte sınıf öğretmeni, rehber öğretmen-psikolojik danışman ve okulda bulunan varsa diğer uzmanlar tarafından öğrencinin güçlük çektiği alanları azaltmak ve sınıf içi etkinliklere uyumunu sağlamak için öğrenciyle ilgili bilgi toplanmasıdır.

-Öğrencinin akademik ve davranışsal boyutlarda öğrencinin güçlü ve zayıf olduğu alanları belirlenmesi.

-Öğrencinin sınıf içersinde yaşadığı güçlüklerin ev ortamında da yaşayıp yaşamadığını, eğer yaşıyorsa ailenin çözüme ilişkin neler yaptığı çocuğun eğitiminin evde ne kadar desteklendiğini ilişkin bilgi toplanması.

-Çocuğun doğumundan başlayarak geçirdiği hastalıklar, travmalar ve bunlara yönelik alınan önlemler, süregelen hastalığının olup olmadığı , ilaç kullanıyorsa ilacı hangi saatlerde aldığı ve ilacın yan etkileri gibi konularda bilgi toplanması.

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SÜRECİ

Değerlendirme ve müdahale: Toplanan bilgiler ışığında, yetersizlikten etkilendiği düşünölen öğrenciyi eğitsel değerlendirmeye göndermeden önce eğitim gördüğü sınıftaki akademik ve sosyal ortama dahil etmek için alınacak önlemleri, uyarlamalar ve eğitim-öğretim düzenlemelerini kapsayan süreçtir. Bunlar:

- a) Uygulanmakta olan programın farklılaştırılması.
- b) Öğrenme ortamının fiziksel özelliklerinin değiştirilmesi.
- c) Öğretim yöntem ve tekniklerinde düzenlemeler.
- d) Öğretim materyallerinde düzenlemeler.

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SÜRECİ

Gönderme: Sağlanan her tür destek hizmetine karşın birey verilen eğitim hizmetlerinden yararlanamadığı takdirde, özel eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla öğrencinin kimlik bilgileri, tıbbi değerlendirme sonuçları, gönderme öncesinde alınan tedbirler, gelişim alanlarındaki becerileri ve okul ortamında yapılan gözlemlerin yer aldığı eğitsel değerlendirme isteği formu doldurularak; eğitsel değerlendirme ve tanılmasının yapılabilmesi için RAM'lar bünyesinde oluşturulan özel eğitim değerlendirme kuruluna resmi yazı ile yönlendirilir.

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SÜRECİ

Eğitsel Değerlendirme ve Tanılama: Eğitsel değerlendirme ve tanılama hizmetlerini RAM'lar bünyesinde oluşturulan özel eğitim değerlendirme kurullarınca yürütölmektedir. Söz konusu kurul RAM müdürünün görevlendireceği müdür yardımcısı ya da bölüm başkanı başkanlığında;

- a) Özel eğitim hizmetleri bölüm başkanı,
- b) Psikolojik ölçme araçlarını kullanabilen bir rehber öğretmen,
- c) Görme, işitme ve zihinsel engelliler sınıf öğretmenlerinden bir öğretmen,
- ç) Bulunması hâlinde gezerek özel eğitim görevi yapan bir öğretmen,
- d) Bireyin velisi,

Özel eğitim değerlendirme kuruluna: üyelerin dışında gerektiğinde dışarıdan eğitim programcısı, odyolog, psikolog, psikometrist, sosyal çalışmacı, dil ve konuşma terapisti, fizyoterapist, uzman hekim gibi diğer meslek elemanlarından seçilecek birer kişi üye olarak çağrılabilir

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SÜRECİ

Eğitsel Değerlendirme ve Tanılama İçin Gerekli Belgeler:

- a) Bireyin, velisinin ya da 18 yaşından büyük bireyin kendisinin, okul yönetiminin eğitsel değerlendirme isteğine ilişkin yazılı başvurusu.
- b) Okul ğrencisi ise okulu tarafından düzenlenen eğitsel değerlendirme isteği formu.
- c) zel eğitim okulu, özel eğitim sınıfı ve kaynaştırma eğitimine devam eden öğrenciler için bireysel gelişim raporu.
- d) Tıbbi tanılması ile güç kaybının gösteren zrl sağlık kurulu raporu.
- e) zel eğitim merkezlerince hazırlanacak her aya ait "Performans Kayıt Tablosu ile "Dönem Sonu Bireysel Performans Değerlendirme Formu(Rapor yenilemelerinde).
- f) En az 4 adet fotoğraf.
- g) Nüfus cüzdanının sureti veya fotokopisi.

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SÜRECİ

İşleyiş:

- 1-Eğitsel değerlendirme talebine ilişkin olarak ilgilinin(veli, birey, okul/kurum) belgeleri kontrol edilerek yazılı müracaatı kabul edilir.
- 2-Eğitsel değerlendirme ve tanılama için yapılan müracaatlar "Eğitsel Değerlendirme ve Tanılama Birey Kayıt Defterine" işlenir.
- 3- İlk kez eğitsel değerlendirme ve tanılamaya gelen her birey için hizmet alan kaçınıcı kişi olduğunu gösteren bir dosya numarası verilerek, "özel eğitim değerlendirme dosyası" açılır. Bireyin gelecekte yapılacak eğitsel değerlendirme ve tanılama çalışmalarında sürekli aynı özel eğitim değerlendirme dosya numarası ile işlem yapılır.
- 5- İlk kez yapılan müracaatta aile fertlerinden bireyin zihinsel, fiziksel, duygusal, sosyal gelişimi hakkında bilgi alınır ve "görüşme formuna" işlenir.
- 6-Gerektiğinde müracaat konusuna ilişkin olarak bireye nesnel, standart testler uygulanmak suretiyle psikometrik değerlendirme yapılır.

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA İÇİN GEREKLİ BELGELER

Kullanılan Testler:

- Genel zeka düzeyinin tespiti amacıyla: Wisc-R(6-16 Yaş), Stanford Binet Zeka kesti(2-14 Yaş).

İşitme, Dil ve konuşma güçlüğü olan bireylere: Leither Porformans Testi(2-18 Yaş).

Görme yetersizliği bulunan bireylere: Görmeyenler için Stanford Binet Zeka kesti(2-14 Yaş).

-Gelişim düzeyinin belirlenmesi amacıyla: Denver Gelişim Tarama Testi, GEÇTA

-Ön testler: özel öğrenme güçlüğünün tespitinde kullanılan görsel algı düzeyinin belirlemeye yönelik Bender Geşalt Görsel Algı Testi

Konuşma yetersizliğinin tespitine yönelik olan Sesletim Ses Bilgisi,

Dil gelişiminin tespitinde PEABODY Resim Kelime *Testi* (2-12 yaş)

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SÜRECİ

İşleyiş:

7- Uygulanan ölçme aracı ya da tıbbi değerlendirme sonucu akranlarından anlamlı derecede farklılık gösteren ve özel eğitim ihtiyacı olduğu düşünülen bireylerin, yetersizliklerine uygun "Performans Belirleme Formu" kullanılmak suretiyle gelişim alanındaki özellikleri değerlendirilir.

8- Eğitsel değerlendirme ve tanılama hizmetleriyle ilgili bireye ait tüm belge ve evraklar işlem sırasına göre bireyin özel eğitim değerlendirme dosyasına yerleştirilir.

9-Yapılan eğitsel değerlendirme ve tanılama sonuçları doğrultusunda nihai kararların alınabilmesi için birey ya da bireyin velisi, "Davetiye" tanzim edilerek Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu toplantısına çağırılır. Davetiye 2 nüsha tanzim edilir, biri veli ya da bireyin kendisine verilir, diğer nüsha bireyin dosyasında saklanır.

10- Özel eğitim değerlendirme kurulu toplantısında görüşme konusu bireyin özel eğitim değerlendirme dosyası içeriğindeki bilgi ve belgeler değerlendirilerek, öncelikle birey için en az sınırlandırılmış eğitim ortamı ve özel eğitimine ilişkin karara varılır

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SÜRECİ

İşleyiş:

7- Uygulanan ölçme aracı ya da tıbbi değerlendirme sonucu akranlarından anlamlı derecede farklılık gösteren ve özel eğitim ihtiyacı olduğu düşünülen bireylerin, yetersizliklerine uygun "Performans Belirleme Formu" kullanılmak suretiyle gelişim alanındaki özellikleri değerlendirilir.

8- Eğitsel değerlendirme ve tanılama hizmetleriyle ilgili bireye ait tüm belge ve evraklar işlem sırasına göre bireyin özel eğitim değerlendirme dosyasına yerleştirilir.

9-Yapılan eğitsel değerlendirme ve tanılama sonuçları doğrultusunda nihai kararların alınabilmesi için birey ya da bireyin velisi, "Davetiye" tanzim edilerek Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu toplantısına çağırılır. Davetiye 2 nüsha tanzim edilir, biri veli ya da bireyin kendisine verilir, diğer nüsha bireyin dosyasında saklanır.

10- Özel eğitim değerlendirme kurulu toplantısında görüşme konusu bireyin özel eğitim değerlendirme dosyası içeriğindeki bilgi ve belgeler değerlendirilerek, öncelikle birey için en az sınırlandırılmış eğitim ortamı ve özel eğitimine ilişkin karara varılır.

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SÜRECİ

İşleyiş:

Bireyin destek eğitimine ihtiyacı olup olmadığı değerlendirilerek bireyin alacağı destek eğitiminin türü ve süresine de karar verilerek alınan karar tutanağa kaydedilerek üyeler tarafından imzalanır.

11-Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu kararları doğrultusunda, bireyin eğitsel değerlendirme ve tanılama süresine ilişkin bilgiler RAM Modülüne işlenerek ihtiyaç adedinde rapor çıktıları alınır.

12- İlk kez eğitsel değerlendirme ve tanılması yapılarak resmi eğitim tedbiri önerilen bireylere "Eğitim Planı" hazırlanır. Söz konusu bireyler için tekrarlanacak eğitsel değerlendirme ve tanılama hizmetlerinde kademeler arası geçişler hariç olmak üzere "Eğitim Planı" hazırlanmaz.

Destek eğitim program ya da programlarından faydalanmasına karar verilen özel eğitim gerektiren bireylerin "Performans Belirleme Formu" kayıtları ve diğer bilgi ve gözlemler dikkate alınarak uzmanlarca RAM Modülü üzerinden "Eğitim Planı" hazırlanır.

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SÜRECİ

İşleyiş:

Birey ile ilgili Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu ile Eğitim Planları kurul üyeleri tarafından imzalandıktan sonra RAM Müdürünün onayına sunulur.

13-Raporlar ve eğitim planları onaylandıktan sonra yerleştirmeye ilişkin özel eğitim değerlendirme kurulu raporlarından biri, bireyin özel eğitim değerlendirme dosyasında saklanır, 2 nüshası il/ilçe özel eğitim hizmetleri kuruluna gönderilir.

Destek eğitim programına ilişkin özel eğitim değerlendirme kurulu raporunun bir nüshası bireyin özel eğitim değerlendirme dosyasında saklanır, bir sureti veliye (anne, baba veya vasi) ya da bireyin kendisine imza karşılığı teslim edilir.

14-İl/İlçe Özel Eğitim Hizmetleri Kurulunca, Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu doğrultusunda özel eğitime ihtiyacı olan bireyin uygun resmî okul veya kuruma yerleştirilmesi yapılır.